

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความ
สมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของสตรีชนบทอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาวเกษราพร ทาหอม

กันยายน 2541

ประธานกรรมการที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิลา ทุนผล
ภาควิชา/คณะ ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงลักษณะส่วนบุคคลเศรษฐกิจ
สังคมของสตรีชนบทอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาถึงทัศนคติของสตรีชนบทในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 3) ทราบถึงพฤติกรรมการปฏิบัติของสตรีชนบทในการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติ และ 4) ทดสอบความแตกต่างระหว่างทัศนคติของสตรีชนบทในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กับพฤติกรรมการปฏิบัติของสตรีชนบทในการจัดการทรัพยากร
ธรรมชาติ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ สตรีชนบทที่อาศัยอยู่นอกเขตสุขาภิบาล อำเภอสารภี
จำนวน 102 ราย ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบ
สัมภาษณ์ที่ผ่านการทดสอบเพื่อให้มีความตรงในเนื้อหา และความเป็นปรนัย การเก็บรวบรวม
ข้อมูลได้ดำเนินการระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2541 และ วิเคราะห์ข้อมูล
ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย 42 ปี ส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่สมรสแล้ว
และจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักและรับจ้าง
เป็นอาชีพรอง โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 43,294 บาท ในปี พ.ศ. 2540 ส่วนมากมีสภาพ

การถือครองที่ดินเป็นของตนเองและมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภท อันได้แก่ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรป่าไม้ และทรัพยากรแร่ธาตุ

สำหรับพฤติกรรมการปฏิบัติในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของผู้ให้ข้อมูลผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนมากไม่มีการปฏิบัติตามวิธีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกต้อง 8 วิธีการในวิธีการทั้งหมด 12 วิธีการ ได้แก่ การถนอม การนำกลับมาใช้ประโยชน์อีก การสำรวจตรวจหา การปรับปรุงคุณภาพ การปรับปรุงของเดิมให้มีประสิทธิภาพ การลดอัตราความเสื่อม การป้องกัน และการหาประโยชน์จากสิ่งของได้เปล่าและลงทุนน้อย ส่วนวิธีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เหลือ 4 วิธีการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลปฏิบัติตามวิธีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกต้อง ได้แก่ การนำมาทดแทนกัน การปรับปรุงคุณภาพของสิ่งประดิษฐ์เก่าให้ดีขึ้น การพยายามใช้สิ่งต่างๆ ที่มีคุณภาพรองลงมา และการบูรณะ

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกับพฤติกรรมการปฏิบัติในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของสตรีชนบท พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้นหมายถึง ทัศนคติในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของสตรีชนบท ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของสตรีชนบท

ABSTRACT

Abstract of thesis submitted to the Graduate School of Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Agricultural Extension

NATURAL RESOURCE MANAGEMENT BY RURAL WOMEN IN SARAPEE DISTRICT, CHIANGMAI PROVINCE, THAILAND

BY

KASSARAPORN TAHOM

SEPTEMBER 1998

Chairman : Associate Professor Dr. Sunila Thanupon
Department/Faculty : Department of Agricultural Extension, Faculty of
Agricultural Business

The purposes of this research were 1) to investigate personal and socio-economic traits of rural women in Sarapee District, Chiangmai Province; 2) to examine their attitudes toward natural resource conservation ; 3) to study practice behavior in the methods of natural resource management of the rural women ; 4) to find out if the differences in their practical behavior in the methods of natural resource management are influenced by the differences in their attitudes toward natural resource conservation. The data were gathered from 102 rural women who were drawn out as a sample group by using simple random sampling technique. Interview schedule, which was pretested for content validity and objectivity, was used for data collection. The data were collected from January to February 1998, and analyzed by using Statistical Package for the Social Science (SPSS).

It was found that the rural women respondents were 42 years of age in average, most of them were married, and had completed grade 4 of primary education. Agricultural cultivation was their major occupation and hired labour was minor occupation of most respondents. Majority of the respondents were owner cultivators and had an average annual income of 43,294 bath in 1997. Most of them had 4 of household members in average. All of them had positive attitudes toward all aspects of natural resource conservation (water resources, aquatic resources, soil resources, forest resources and mineral resources).

Regarding practical behavior in the methods of natural resource management of the respondents, it was found that most of them did not practice the recommended methods of natural resource management in 8 out of 12 aspects such as methods of preservation, recycling, exploration, quality improvement, efficiency improvement, elimination of the wastes, restoration and utilization of low cost resources. Only 4 aspects of natural resource management were found to be practiced by this group of respondents. They were resource substitutions, utilization of lower grade materials and restoration.

In comparison of the differences between the attitudes of rural women toward natural resource conservation and the practical behavior of recommended methods of natural resource management, it was found that there was no significant existed between these variables. This means that the difference in attitudes of rural women towards the natural resource conservation are not affected them to practice or not to practice the recommended methods of natural resource management.